

# Лікарняні і заробітна плата за один і той же період: Мінсоцполітики проти

Зачасти в державних кабінетах не дуже розуміють проблеми бізнесу. Уявімо такий випадок: керівник підприємства захворів. Під час тимчасової непрацездатності все ж виконував номінально функції директора – підписав звіти тощо. Отже, маємо ситуацію, коли одночасно і листок непрацездатності, і виконання трудових обов'язків.

Однак, одночасно і те, і інше бути не може – на думку компетентного органу.

Відповідь подаємо нижче.



**МІНІСТЕРСТВО  
СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ  
(Мінсоцполітики)**

вул. Еспланадна, 8/10, м. Київ, 01601, тел.: (044) 226-24-45, факс: (044) 289-00-98 E-mail: info@mlsp.gov.ua,  
Код ЄДРПОУ 37567866, реєстраційний рахунок 35213015078737 в ДКСУ м. Києва, МФО 820172

09.08.2018 № 174/0/248-Р

На № \_\_\_\_\_ від \_\_\_\_\_

**Красовський О. В.**

вул. Першотравнева, 6, кв. 1-а,  
м. Чернівці, 58000

Про відповідь на звернення

Департамент нагляду за діяльністю Пенсійного фонду України та фондів соціального страхування Мінсоцполітики розглянув Ваше звернення від 09.07.2018 щодо оплати виходу на роботу під час тимчасової непрацездатності та повідомляє.

Відповідно до статті 22 Закону України „Про загальнообов’язкове державне соціальне страхування” (далі – Закон) допомога по тимчасовій непрацездатності надається застрахованій особі у формі матеріального забезпечення, яке повністю або частково компенсує втрату заробітної плати (доходу), у разі настання страхового випадку.

Допомога по тимчасовій непрацездатності внаслідок захворювання виплачується Фондом соціального страхування України (далі – Фонд) застрахованим особам починаючи з шостого дня непрацездатності за весь період до відновлення працездатності або до встановлення інвалідності. Оплата перших п’яти днів тимчасової непрацездатності здійснюється за рахунок коштів роботодавця у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України (постанова Кабінету Міністрів України від 26.06.2015 № 440 „Про затвердження Порядку оплати перших п’яти днів тимчасової непрацездатності внаслідок захворювання або травми, не пов’язаної з нещасним випадком на виробництві, за рахунок коштів роботодавця” (далі – Порядок № 440)).

Застраховані особи, які в період отримання допомоги по тимчасовій непрацездатності порушують режим, встановлений для них лікарем, або не з’являються без поважних причин у призначений строк на медичний огляд, у тому числі на лікарсько-консультативну чи медико-соціальну експертну комісію, втрачають право на цю допомогу з дня допущення порушення на строк, що встановлюється рішенням органу, який призначає допомогу по тимчасовій непрацездатності (частина друга статті 23 Закону).

Відповідно до частини третьої статті 30 Закону рішення про призначення матеріального забезпечення та надання соціальних послуг приймається комісією (уповноваженим) із соціального страхування, що створюється (обирається) на



підприємстві, в установі, організації (далі – Комісія), до складу якої входять представники адміністрації підприємства, установи, організації та застрахованих осіб (виборних органів первинної профспілкової організації (профспілкового представника) або інших органів, які представляють інтереси застрахованих осіб), або фізичною особою - підприємцем, особою, яка провадить незалежну професійну діяльність.

Комісія здійснює контроль за правильним нарахуванням і своєчасною виплатою матеріального забезпечення, приймає рішення про відмову в його призначенні, про припинення виплати матеріального забезпечення (повністю або частково), розглядає підставу і правильність видачі листків непрацездатності та інших документів, які є підставою для надання матеріального забезпечення та соціальних послуг.

Підставою для оплати днів тимчасової непрацездатності є виданий в установленому порядку листок непрацездатності (частина перша статті 31 Закону, пункт 3 Порядку № 440), який засвідчує тимчасову непрацездатність застрахованої особи - непрацездатність особи внаслідок захворювання, травми або з інших причин, що не залежить від факту втрати працездатності (пологи, карантин, догляд за хворим тощо), яка має тимчасовий зворотний характер під впливом лікування та реабілітаційних заходів, триває до відновлення працездатності або встановлення групи інвалідності, а в разі інших причин - до закінчення причин відсторонення від роботи (пункт 1.3 Положення про експертизу тимчасової непрацездатності, затвердженого наказом МОЗ від 09.04.2008 № 189, зареєстрованого в Мін'юсті 04.07.2008 за № 589/15280).

Відповідно до статей 1 та 21 Закону України „Про оплату праці” працівник має право на оплату своєї праці відповідно до актів законодавства і колективного договору на підставі укладеного трудового договору, яку роботодавець виплачує йому за виконану роботу.

Одночасної виплати заробітної плати та допомоги по тимчасовій непрацездатності законодавством не передбачено, оскільки остання є компенсацією втрати заробітку в разі настання страхового випадку.

Крім того слід зазначити, що законодавством передбачено відповідальність (у тому числі шляхом застосування штрафних санкцій) як роботодавців, так і застрахованих осіб за порушення законодавства про оплату праці та загальнообов'язкове державне соціальне страхування, зокрема порядку використання страхових коштів та незаконне їх одержання.

Директор Департаменту нагляду за  
діяльністю Пенсійного фонду України та  
фондів соціального страхування

 М. Зацерковний



---

# Визначення виплат по непрацездатності у разі відпустки «за власний рахунок»

Компанією «Вікторія» отримано узагальнююче роз'яснення Виконавчої дирекції Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності щодо розрахунку виплат по непрацездатності.

Так, Виконавчою дирекцією роз'яснено, що при обчисленні середньої заробітної плати для розрахунку допомоги по тимчасовій непрацездатності із розрахункового періоду дні відпустки без збереження заробітної плати, надані застрахованій особі, не виключаються, оскільки така відпустка не відноситься до **“поважних причин”**. Як наслідок, – сума виплат по тимчасовій втраті непрацездатності порівняно зменшується.

Скан роз'яснення нижче:



**Фонд соціального страхування  
з тимчасової втрати працездатності  
ВИКОНАВЧА ДИРЕКЦІЯ**

04070, м. Київ, вул. Боричів Тік, 28  
e-mail: fse@fse.gov.ua

тел.: 206-04-01  
факс: 206-04-06

На № 24.04.2014 від № 5-44/П-5853-126

Пліткану І.М.  
а/с № 522,  
м. Чернівці  
58001

Шановний Ігоре Мирославовичу!

Виконавча дирекція Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності розглянула Ваше звернення стосовно обчислення допомоги по тимчасовій непрацездатності та повідомляє.

Відповідно до частини 1 статті 35 Закону України "Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими похованням" від 18.01.2001 № 2240 допомога по тимчасовій непрацездатності надається застрахованій особі у формі матеріального забезпечення, яке повністю або частково компенсує втрату заробітної плати (доходу), у разі настання в неї одного зі страхових випадків, зокрема, тимчасової непрацездатності внаслідок захворювання або травми, не пов'язаної з нещасним випадком на виробництві.

Це право виникає з настанням страхового випадку в період роботи (включаючи час випробування та день звільнення).

Обчислення середньої заробітної плати для розрахунку допомоги по тимчасовій непрацездатності здійснюється відповідно до Порядку обчислення середньої заробітної плати (доходу, грошового забезпечення) для розрахунку виплат за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26.09.2001 р. № 1266 (далі - Порядок).

Середня заробітна плата застрахованої особи обчислюється виходячи з нарахованої заробітної плати за видами виплат, що включають основну та додаткову заробітну плату, інші заохочувальні та компенсаційні виплати (у тому числі в натуральній формі), які визначаються згідно з нормативно-правовими актами, прийнятими відповідно до Закону України "Про оплату праці", та підлягають обкладанню податком з доходів фізичних осіб, не враховуючи передбачені законодавством пільги щодо сплати зазначеного податку чи суми, на які цей дохід зменшується, з яких сплачувалися страхові внески до фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування (пункт 7 Порядку).

Згідно із пунктом 14 Порядку середньоденна заробітна плата обчислюється шляхом ділення нарахованої за розрахунковий період заробітної плати, з якої сплачувалися страхові внески, на кількість відпрацьованих робочих днів у розрахунковому періоді.

14.04.2014  
Виконавча дирекція Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності  
№5-44/П-5853-126 від 24.04.2014



Пунктом 15 Порядку передбачено, що у разі, коли робочий час підсумовується або його облік ведеться в годинах, а також, коли в місяцях розрахункового періоду, за який обчислюється середня заробітна плата, або в періоді, за який виплачується допомога, встановлюється неповний робочий день, для розрахунку застрахованій особі допомоги по тимчасовій непрацездатності та оплати перших п'яти днів тимчасової непрацездатності за рахунок коштів роботодавця застосовується середньогодинна заробітна плата. Середньогодинна заробітна плата обчислюється шляхом ділення нарахованої за розрахунковий період заробітної плати на кількість відпрацьованих годин застрахованою особою у зазначений період.

Сума страхових виплат застрахованій особі та оплати за перших п'ять днів тимчасової непрацездатності за рахунок коштів роботодавця, відповідно до пункту 20 Порядку, розраховується шляхом множення суми денної (годинної) виплати, розмір якої встановлюється у відсотках середньоденної (середньогодинної) заробітної плати залежно від страхового стажу, якщо його наявність передбачено законодавством, на кількість днів (годин), які підлягають оплаті за графіком роботи підприємства, установи, організації (структурного підрозділу підприємства, установи, організації або за індивідуальним графіком роботи).

Отже, допомога по тимчасовій непрацездатності працівнику надається за дні, пропущені у зв'язку з тимчасовою непрацездатністю за графіком роботи підприємства, установи, організації (структурного підрозділу підприємства, установи, організації або за індивідуальним графіком роботи), а якщо в період, коли виплачується допомога, працівників підприємства перевели на неповний робочий день, для розрахунку допомоги застрахованій особі застосовується середньогодинна заробітна плата і допомога по тимчасовій непрацездатності надається за пропущені години за графіком роботи підприємства, установи, організації (структурного підрозділу підприємства, установи, організації або за індивідуальним графіком роботи).

Відповідно до пунктів 3, 4 Порядку розрахунковим періодом, за який обчислюється середня заробітна плата для розрахунку страхових виплат є період роботи за останнім основним місцем роботи перед настанням страхового випадку, протягом якого застрахована особа працювала та сплачувала страхові внески або за неї сплачувалися страхові внески. Таким періодом є останні шість календарних місяців (з першого до першого числа), що передують місяцю, в якому настав страховий випадок.

Місяці розрахункового періоду (з першого до першого числа), в яких застрахована особа не працювала з поважних причин (тимчасова непрацездатність, відпустка у зв'язку з вагітністю та пологами, відпустка по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку та шестирічного віку за медичним висновком), виключаються з розрахункового періоду.

Отже, враховуючи зазначене, при обчисленні середньої заробітної плати для розрахунку допомоги по тимчасовій непрацездатності із розрахункового періоду дні відпустки без збереження заробітної плати, надані застрахованій особі, не виключаються, оскільки така відпустка не відноситься до поважних причин.

Заступник директора

Т.А. Нагорна

Соколова  
425-12-04

Компанії «Вікторія»